

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва та бізнесу
Кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Кушнір Роман Вікторович
Правове регулювання митних режимів у ЄС: досвід для України
Освітньо-професійна програма
Фінанси, банківська справа та страхування
Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ФМСчм-21
Р. В. Кушнір

(підпис)

Науковий керівник
к.е.н., ст.викл. М. М. Поляк-Свергун

(підпис)

Кваліфікаційну роботу допущено
до захисту
«____»_____2023р.

Зав. кафедри

(підпис)

Чортків – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНСТИТУТУ МИТНИХ РЕЖИМІВ У МИТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

1.1. Природа та характеристики інституту митних режимів в рамках системи митного права України

1.2. Поняття митних режимів як об'єкта правового регулювання, їх роль та функції

1.3. Класифікація митних режимів в митному праві України

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

2.1. Юридична основа регулювання основних митних режимів

2.2. Законодавче регулювання преференційних митних режимів

2.3. Правове регулювання спеціальних митних режимів

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ПОЛІПШЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ РЕЖИМІВ У СИСТЕМІ МИТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

3.1. Міжнародне митне право та його вплив на митні режими

3.2. Напрямки поліпшення юридичного регулювання митних режимів в Україні

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНСТИТУТУ МИТНИХ РЕЖИМІВ У МИТНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

1.1. Природа та характеристики інституту митних режимів в рамках системи митного права України

Митні режими є важливою складовою системи митного права України та інших країн. Вони визначають особливості переміщення товарів через митний кордон країни, що дозволяє регулювати і спрощувати торгівлю та економічні відносини з іншими країнами. Давайте розглянемо природу та характеристики інституту митних режимів в рамках системи митного права України:

1. Природа митних режимів:

- Митні режими - це спеціальні правила, які встановлюють порядок переміщення товарів через митний кордон країни.

- Вони регулюють ввезення, вивезення та транзит товарів і можуть бути спрямовані на спрощення митних процедур або навпаки, на введення обмежень та контролю [50].

2. Основні характеристики митних режимів в Україні:

а) Митний режим імпорту (ввезення):

- Застосовується при ввезенні товарів на митну територію України.
- Товари підлягають митному контролю та оподаткуванню.

б) Митний режим експорту (вивезення):

- Застосовується при вивезенні товарів з митної території України до інших країн.

- Також передбачає митний контроль та можливість повернення податків на вивезених товарах.

в) Митний режим транзиту:

- Дозволяє переміщення товарів через митну територію України з однієї країни до іншої без сплати мита та інших податків.

- Товари перебувають під митним контролем та захистом.

г) Митний режим активного митного складу:

- Забезпечує можливість зберігання і обробки імпортованих товарів на території спеціально визначеного митного складу без сплати мита та податків.
- Товари не вважаються ввезеними на митну територію до їх виведення.

д) Митний режим переробки зі звільненням від митних платежів:

- Дозволяє імпортувати сировину або компоненти для подальшої переробки на митній території України без сплати мита та податків.
- Готова продукція, виготовлена з цих матеріалів, підлягає оподаткуванню.

е) Митний режим активного використання:

- Застосовується для іноземців, які тимчасово перебувають на митній території України та використовують імпортовані товари для власних потреб без сплати мита та податків [47].

3. Мета митних режимів:

- Забезпечення контролю за переміщенням товарів через митний кордон.
- Сприяння розвитку міжнародної торгівлі та іноземних економічних відносин.
- Спрощення або, навпаки, ускладнення митних процедур залежно від потреб економіки та державної політики [39].

Загалом, інститут митних режимів в Україні існує для регулювання та спрощення процедур з переміщення товарів через митний кордон країни та забезпечення контролю за цим переміщенням з точки зору податків та митних обов'язків.

У контексті дослідження суспільних відносин, що регулюються правом, правознавці, перш за все з галузей адміністративного права та теорії держави і права, наголошували на важливості класифікації. Зокрема вказували, що класифікація дозволяє розглядати особливості кожного виду норм і їх можливу взаємодію, визначати межі впливу держави на суспільство через право, а також

знаходити способи удосконалення процесу правотворчості та правозастосування з метою підвищення їх ефективності і подальшого розвитку. Однак вони підкреслювали, що складність суспільних відносин, що регулюються правом, і різноманітність категорії "право" вимагають можливості класифікації норм за різними критеріями .

Термін "класифікація" походить від латинських слів "classis" - клас і "facio" - роблю. Клас тут розуміється як сукупність або група предметів, явищ або понять, які мають спільні ознаки і властивості. У цьому контексті, класифікація - це система поділу предметів, явищ або понять на класи чи групи відповідно до спільних характеристик і властивостей. Цей поділ може бути поетапним і поступовим, і на кожному етапі може використовуватися власна основна ознака.

У вивченні митних режимів, які встановлені митним законодавством України, для їх класифікації вчені пропонують використовувати різноманітні ознаки. Серед них можна виділити такі, як напрямок або мета переміщення товарів, тривалість їх перебування під митним режимом, умови використання та правила тощо.

Наприклад, О. П. Гребельник класифікує митні режими на п'ять груп відповідно до обсягу митних процедур. Перша група включає режими, пов'язані з основним обсягом зовнішньоторговельних операцій, такі як експорт, реекспорт, тимчасовий ввіз (вивіз), імпорт та реімпорт. Друга група охоплює режими митного складу та магазину безмитної торгівлі, де переміщення товарів через кордон поєднане з митними операціями в інтересах конкретних організацій чи осіб. Третя група включає режими, пов'язані з переробкою товарів на митній території та за її межами. Четверта група об'єднує режими, які застосовуються при припиненні зовнішньоекономічних операцій через неможливість чи неефективність використання інших митних режимів на території України, такі як відмова на користь держави та знищення чи руйнування товарів. П'ята група включає режими щодо ввезення іноземних товарів без сплати митних податків та без застосування нетарифного

регулювання, наприклад, транзит, спеціальну митну зону та вільний склад [7, 8].

Н. В. Осадча використовує пріоритетність сфер впливу на економіку країни як критерій для класифікації митних режимів. За цим підходом вона ділить митні режими на три категорії: перша - ті, що впливають на сальдо торговельного балансу; друга - глобалізаційні; і третя - режими, використання яких зумовлено необхідністю розвитку національної економіки. Однак варто зазначити, що така пропозиція вважається неправомірним зміщенням правових і економічних аспектів. Митний режим - це в першу чергу адміністративно-правовий інститут, а не засіб для економічного впливу. Його головною метою є забезпечення захисту митних інтересів країни та визначення правового статусу товарів, що перетинають митний кордон України, а також умов оподаткування і правил їх використання після митного оформлення [35].

Загальносвітовий досвід свідчить, що протекціоністська політика, спрямована на обмеження імпорту, нерідко призводить до негативних наслідків для економіки країни. Позитивне сальдо торговельного балансу може бути досягнуте лише шляхом створення конкурентоспроможних товарів і послуг, а не обмеженням доступу до іноземного ринку. Обмеження, запропоновані Н. В. Осадчою, можуть призвести лише до штучного дефіциту якісних і доступних товарів, а в найгіршому випадку - до ізоляції країни в економічному відношенні. У минулому Україна вже долала такі проблеми, коли була частиною Радянського Союзу.

А. С. Мостовий розглядає митні режими як інструмент реалізації стимулюючої функції. Він наводить приклади митних режимів, таких як режими вільних митних зон, транзиту, тимчасового ввезення (вивезення), митного складу, реімпорту та реекспорту, які можуть стимулювати зовнішньоекономічну діяльність [29, 30].

О. В. Чуприна пропонує класифікацію митних режимів залежно від умов, приписів, обмежень і вимог, встановлених митним законодавством для товарів та комерційних транспортних засобів. Згідно з цією класифікацією, митні

режими поділяються на кілька груп: випуску (імпорт, експорт, реімпорт, реекспорт), умовного випуску (тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, транзит, митний склад, безмитна торгівля), переробки (переробка на митній території, переробка за межами митної території), екстериторіального типу (вільна митна зона), і виключення (знищення або руйнування товарів, відмова від товарів на користь держави). Така класифікація дозволяє характеризувати митні режими з точки зору їх призначення та структури [50].

Однак, виділення митних режимів вільної митної зони, переробки на митній території та за її межами від інших митних режимів, які автор включив до категорії "умовного випуску", викликає ряд питань. Наприклад, якщо О. В. Чуприна вважає, що важливим критерієм є випуск товару, то в чому полягає відмінність між випуском товару за режиму митного складу і вільної митної зони? Відзначимо, що термін "умовний випуск" можна застосовувати до обох цих видів митних режимів, які О. В. Чуприна виокремив. Якщо врахувати інші критерії, то використання терміна "митні режими умовного випуску" може виявитися не вірним [50].

Однак, відповідно до статті 130 Митного кодексу України, товари, розміщені у митному режимі вільної митної зони, залишаються під митним контролем протягом всього терміну перебування у цьому режимі [26]. Законодавство також передбачає, що переліки товарів, які можуть бути розміщені у митному режимі вільної митної зони для подальшого розміщення на територіях таких зон, встановлюються окремими законами України для кожної конкретної зони. Отже, відносини, пов'язані з товарами, розміщеними у митному режимі вільної митної зони, регулюються українським законодавством, навіть якщо вони залишають статус іноземних товарів. Якщо О. В. Чуприна мав на увазі, що товари залишають юридичний статус країни походження, то чому він не включив до категорії "митних режимів екстериторіального типу" такі режими, як реімпорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення та вивезення, переробка на митній території тощо. [50] В нашому розумінні, вільне тлумачення термінів може спричинити штучну

роздільність при класифікації та вплинути на об'єктивність наукового дослідження.

Отже, існує можливість створення різних класифікацій митних режимів, залежно від кількості можливих комбінацій ознак, які вчені беруть за основу для класифікації. Не можна не погодитися з тим, що кожна така класифікація найкраще відображає точку зору її автора на суть зовнішньоекономічних операцій.

Якщо розглядати цю класифікацію з урахуванням мети державної політики України в галузі митних режимів, то можна помітити, що найважливішими аспектами є захист митних інтересів та забезпечення митної безпеки нашої держави (згідно зі статтею 5 Митного кодексу України). Давайте проаналізуємо сутність інституту митного режиму з семантичної точки зору. Перше слово в цьому словосполученні походить від слова "мити". У загальному розумінні, мито - це податок, який сплачується за перевезення товарів через кордон [26]. Згідно зі статтею 271 Митного кодексу України, мито є загальнодержавним податком, встановленим митним і податковим законодавством України. Окрім мита, митні платежі також включають акцизний податок на підакцизні товари і податок на додану вартість [2]. Таким чином, основна сутність інституту митних режимів полягає у врахуванні фінансових інтересів держави.

При розгляді товарів у митних режимах випуску для вільного обігу (імпорту) та експорту вони підлягають повному оподаткуванню митними платежами (з винятком окремих категорій товарів, визначених законодавством). Згідно з Митним кодексом України, імпорт є митним режимом, при якому іноземні товари випускаються для вільного обігу на митній території України після сплати всіх встановлених митних платежів (див. статтю 74) [2]. У загальному розумінні "імпорт" - це ввезення товарів в країну з-за кордону ([154, с. 21]), а "експорт" - вивезення товарів або капіталу за кордон ([169, с. 463]). Повернувшись до визначення терміну "митний режим" у Митному кодексі України, ми бачимо, що він стосується переміщення товарів

через митний кордон України. Переміщення через кордон відбувається в двох напрямках - імпорту і експорту. Таким чином, митні режими імпорту (випуску для вільного обігу) та експорту можна вважати основними митними режимами, які становлять ґрунт для всіх інших та є одним з основних джерел надходжень до державної скарбниці [25].

Згідно з класифікацією К. В. Бережної, митний режим транзиту відноситься до групи, де товари використовуються "лише для строго визначених цілей і при дотриманні встановлених митними органами умов". До цієї групи вона також включила митні режими митного складу, магазину безмитної торгівлі, тимчасового ввезення (вивезення), спеціальної митної зони, переробки на митній території або за її межами під митним контролем, відмови на користь держави та знищення товарів [1].

Якщо розглядати цю класифікацію з урахуванням мети державної політики України в галузі митних режимів, то можна помітити, що найважливішими аспектами є захист митних інтересів та забезпечення митної безпеки нашої держави (згідно зі статтею 5 Митного кодексу України). Давайте проаналізуємо сутність інституту митного режиму з семантичної точки зору. Перше слово в цьому словосполученні походить від слова "мити". У загальному розумінні, мито - це податок, який сплачується за перевезення товарів через кордон (див. [154, с. 721]). Згідно зі статтею 271 Митного кодексу України, мито є загальнодержавним податком, встановленим митним і податковим законодавством України. Окрім мита, митні платежі також включають акцизний податок на підакцизні товари і податок на додану вартість [26]. Таким чином, основна сутність інституту митних режимів полягає у врахуванні фінансових інтересів держави.

При розгляді товарів у митних режимах випуску для вільного обігу (імпорту) та експорту вони підлягають повному оподаткуванню митними платежами (з винятком окремих категорій товарів, визначених законодавством). Згідно з Митним кодексом України, імпорту є митним режимом, при якому іноземні товари випускаються для вільного обігу на

митній території України після сплати всіх встановлених митних платежів [25]. У загальному розумінні "імпорт" - це ввезення товарів в країну з-за кордону, а "експорт" - вивезення товарів або капіталу за кордон. Повернувшись до визначення терміну "митний режим" у Митному кодексі України, ми бачимо, що він стосується переміщення товарів через митний кордон України. Переміщення через кордон відбувається в двох напрямках - імпорт і експорт. Таким чином, митні режими імпорту (випуску для вільного обігу) та експорту можна вважати основними митними режимами, які становлять ґрунт для всіх інших та є одним з основних джерел надходжень до державної скарбниці.

Згідно з класифікацією К. В. Бережної, митний режим транзиту відноситься до групи, де товари використовуються "лише для строго визначених цілей і при дотриманні встановлених митними органами умов". До цієї групи вона також включила митні режими митного складу, магазину безмитної торгівлі, тимчасового ввезення (вивезення), спеціальної митної зони, переробки на митній території або за її межами під митним контролем, відмови на користь держави та знищення товарів. Водночас вона зауважує, що транзит у сучасних умовах завдяки активізації зовнішньоекономічної діяльності, поширенню міжнародного співробітництва та інтеграції стає одним із найважливіших митно-правових режимів [1]. О. В. Чуприна, як було вказано раніше, включає його до групи митних режимів "умовного випуску" разом з режимами тимчасового ввезення та вивезення, митним складом, безмитною торгівлею і т. д." [50]

Якщо розглядати головну мету інституту митних режимів, якою є збір мита, то митний режим транзиту не можна розглядати як основний митний режим. Це відбувається незважаючи на його важливу роль у зовнішньоекономічних відносинах держави, оскільки він передбачає умовне повне звільнення від сплати ввізного мита, податку на додану вартість та акцизного збору (згідно зі статтями 90 і 286 Митного кодексу України, статтями 206.6 і 213.3.3 Податкового кодексу України) [38]. Тим не менш,

важливо враховувати його стимулюючу роль у розвитку міжнародного товарообігу.

Окрім транзиту, до митних режимів, які передбачають певні пільги (умовне звільнення від сплати митних платежів, відсутність заходів нетарифного регулювання, обмеження контролю тощо), також належать митні режими тимчасового ввезення на митну територію України та вивезення за її межі, митного складу, вільної митної зони, переробки на митній території та за її межами. Проте вони суттєво варіюються в залежності від напрямку переміщення товарів через митний кордон (ввезення або вивезення).

Необхідно враховувати, що спрощення процедур при митному оформленні товарів у зазначених митних режимах позитивно впливають на міжнародну економічну співпрацю та розвиток національної економіки. Проте важливо визначити, що ці митні режими несуть високий ризик корупції.

Крім того, оплата митних платежів у повному обсязі при ввезенні або вивезенні товарів через митний кордон без надання преференційних митних режимів створює проблеми як для користувачів митних режимів, так і для держави загалом. Це призводить до додаткових процедур для повернення сплаченого мита кожним власником товару. Це вимагає витрати часу для останніх та додаткові ресурси для державних органів виконавчої влади, і, відповідно, збільшення їхнього фінансування за рахунок державного бюджету. Такий процес повернення сплачених повністю митних платежів був би закономірним, оскільки митний статус товарів (з деякими винятками з відповідним фінансовим навантаженням) залишається незмінним. Тобто такий товар залишається у тому ж становищі, що й товари, які ніколи не залишали митну територію України або ніколи не ввозилися на неї.

До цих преференційних митних режимів можна також віднести митний режим безмитної торгівлі. Але цей митний режим має кілька особливих характеристик, які відрізняють його від інших митних режимів. Зокрема, товари, які підпадають під цей режим, обмежені територією пунктів пропуску через державний кордон або комерційних транспортних засобів міжнародного

сполучення. Крім того, лише обмежена кількість осіб має можливість купувати ці товари - пасажери міжнародних рейсів або громадяни, які виїжджають за межі митної території України [36]. Головна мета магазинів безмитної торгівлі полягає у забезпеченні додатковими товарами громадян, які перетинають кордон держави і обмежені у вільному виході з території пункту митного контролю.

При розгляді положень Митного кодексу України, які регулюють питання переміщення припасів через митний кордон, можна помітити спільні характеристики цих припасів з товарами, які продаються у магазинах безмитної торгівлі. До припасів відносяться товари, які призначені для пасажирів і членів екіпажу на борту транспортних засобів для споживання, продажу на винос, а також товари, які необхідні для експлуатації і технічного обслуговування транспортних засобів під час подорожі (згідно зі статтею 4 Митного кодексу України). Отже, припаси мають обмеження, схожі на товари, які продаються у магазинах безмитної торгівлі[25]. Припаси можуть бути умовно звільнені від оподаткування митними платежами, і до них не застосовуються заходи нетарифного регулювання. Згідно з положеннями статті 227 Митного кодексу України, припаси можуть бути випущені "для вільного обігу на митній території України або поміщені в інший митний режим". Однак варто відзначити, що серед видів митних режимів, перелічених у статті 70 Кодексу, "припаси" не зазначені. Питання, пов'язані з митним оформленням припасів, регулюються окремою главою 34, розташованою між митними формальностями для автомобільного та трубопровідного транспорту [26].

Деякі вчені включають припаси до категорії митних режимів. Наприклад, Н. В. Осадча враховує їх серед митних режимів, "використання яких зумовлено необхідністю розвитку національної економіки", разом з митними режимами безмитної торгівлі, знищення та руйнування, відмовою на користь держави. Однак можна сказати, що всі ці режими об'єднуються лише з точки зору їх обмеженої сфери застосування, а не з погляду сприяння розвитку національної економіки. Припаси та товари у магазинах безмитної торгівлі не

використовуються для покращення національної промисловості, технологічних інновацій, гуманітарного забезпечення, підвищення обороноздатності держави тощо. Вони не мають впливу на національну економіку чи міжнародну економічну співпрацю, особливо з фінансової точки зору, оскільки їх звільнено від оподаткування митними платежами [35].

Щодо митного режиму знищення або руйнування, то в деяких випадках цей режим призводить до фінансових втрат для держави. Наприклад, якщо власник (або уповноважена особа) товарів, які не можуть бути декларовані в інший митний режим, відмовляється від їх самостійного знищення або руйнування і оплати цих процедур, то витрати компенсуються за рахунок коштів державного бюджету [26]

Крім того, у випадку митного режиму переробки на митній території України, утилізація залишків або відходів, що утворилися після переробки товарів, є однією з процедур цього режиму ([2], ст. 157 Митного кодексу України). Однак це підносить питання про те, чому законодавці вирішили окремо враховувати таку процедуру, як знищення або руйнування товарів, і включити її в окремий митний режим.

Щодо подвійності, яку передбачають деякі митні режими, важливо розглянути ті, що входять до категорії преференційних. Варто відзначити, що ці режими мають спільну умову, яка закріплена в правових нормах Митного кодексу України. Ця умова стосується реекспорту або реімпорту (в залежності від митного статусу) товарів, які були розміщені в відповідному митному режимі. Наприклад, стаття 103 зазначеного Кодексу визначає, що у митному режимі тимчасового ввезення товари повинні бути реекспортовані до закінчення встановленого строку. Крім того, у випадках, передбачених законодавством, власник товарів, які розміщені у цьому митному режимі, повинен надати письмове зобов'язання щодо їх реекспорту (стаття 104 Митного кодексу України). Подібна ситуація відбувається при митному режимі тимчасового вивезення (статті 113, 114 Митного кодексу України). Митні норми, які регулюють завершення митних режимів вільної митної зони,

переробки на митній території та за її межами, дозволяють помістити товари "у інший митний режим" ([177, с. 42]). Проте це вказано лише щодо реекспорту/реімпорту товарів (в залежності від митного статусу) (статті 137, 160, 173 Митного кодексу України) [26].

Подвійне регулювання реімпорту та реекспорту в окремих митних режимах може здаватися не зовсім логічним. Наприклад, статтею 78 Митного кодексу України передбачено, що в митний режим реімпорту можуть бути поміщені товари, які були вивезені за межі митної території в рамках митних режимів тимчасового вивезення, переробки та експорту (за відповідних умов), і повертаються на митну територію України. У цьому випадку вимагаються умови, такі як незмінність стану товару та дотримання строків. Те саме стосується і митного режиму реекспорту, який застосовується до товарів, які вивозяться за межі митної території України та раніше були поміщені в митні режими тимчасового ввезення, переробки на митній території України, митного складу, імпорту (за відповідних умов). Однак всі ці умови для реєстрації товарів в митних режимах реекспорту та реімпорту дублюються в правових нормах, які регулюють самі зазначені митні режими. Ця подвійна регламентація може ускладнити митні процедури і суперечити принципам спрощення митних процедур, які пропагує законодавство Європейського Союзу і до яких Україна прагне.

Маючи на увазі обраний Україною шлях до вступу у Європейський Союз, однією з найважливіших завдань для вітчизняних законодавців є гармонізація національного митного законодавства зі стандартами ЄС. Покращення митного законодавства України, зокрема щодо митних режимів, вимагає реального спрощення і підвищення прозорості в цій галузі, а не лише формального заявлення про це. Один з аспектів, який вимагає уваги в процесі вдосконалення національного митного законодавства, - це врахування особливостей європейських стандартів, які не включають такі поняття, як реімпорт, реекспорт, безмитна торгівля, знищення або руйнування товарів, а також відмову на користь держави, як окремі види митних режимів.

1.2. Поняття митних режимів як об'єкта правового регулювання, їх роль та функції.

При аналізі митних режимів, впроваджених українським законодавством, і виходячи з критерію національних інтересів у сфері митної діяльності, можна виділити такі групи:

1. Перша група основних митних режимів включає імпорт (випуск для вільного обігу) та експорт. Ці режими спрямовані на забезпечення фінансових інтересів держави від зовнішньоекономічної діяльності та захисту її економічних та інших національних інтересів.

2. Друга група включає преференційні митні режими, такі як транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасові ввезення товарів на митну територію та їх вивезення за її межі, переробка на митній території та за її межами. Метою цих режимів є стимулювання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності держави, розвиток національної промисловості, сприяння міжнародним торговельним, економічним відносинам та співпраці у гуманітарній сфері.

3. Третя група включає особливі митні режими, які не передбачені законодавством Європейського Союзу і є або допоміжними та процедурними, або визначають певні характерні ознаки товарів. [32].

Митний режим, як юридичний інститут, представляє собою складний міжгалузевий комплекс норм, які охоплюють правові аспекти адміністративного, фінансового, цивільного, господарського, міжнародного та інших галузей права. Вони регулюють групу взаємопов'язаних суспільних відносин, що виникають у процесі здійснення митних процедур під час переміщення товарів через митний кордон України. Ці норми визначають правовий статус товарів, умови оподаткування та подальше використання товарів після митного оформлення.

Митний режим, як об'єкт правового регулювання, включає набір митних процедур, які визначають правила переміщення товарів через митний кордон

України та їх подальше використання для забезпечення інтересів держави в митній сфері. Цей інститут виконує кілька функцій, зокрема:

1. Фіскальну функцію, спрямовану на стягнення митних платежів для забезпечення фінансових інтересів держави в зовнішньоекономічній діяльності.

2. Стимулюючу функцію, яка полягає у застосуванні пільгових умов, таких як звільнення від митного оподаткування та заходи нетарифного регулювання, з метою підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності і розвитку національної економіки.

3. Захисну функцію, яка передбачає застосування заходів нетарифного регулювання для захисту економічних та інших національних інтересів держави, таких як система ліцензування, квотування та інші нетарифні обмеження.

4. Контрольну функцію, яка забезпечує дотримання норм чинного законодавства України в митній сфері за допомогою специфічних методів і форм контролю в рамках державного управління.

5. Регулятивну функцію, яка регламентує порядок дій при розміщенні товару у митний режим, пов'язаний з напрямком переміщення товарів через митний кордон, визначенням статусу товару та проведенням операцій з ним [28]

Рис. 1.1. Функції митних режимів

Засновуючись на державному інтересі в митній сфері як основному критерію класифікації, можемо впорядкувати функції, що властиві інституту митних режимів у митному праві України, наступним чином:

1. Фіскальна функція, яка включає в себе збір митних платежів для забезпечення фінансових інтересів держави в зовнішньоекономічній діяльності.

2. Стимулююча функція, що реалізується через використання пільгових умов, таких як звільнення від митного оподаткування та застосування заходів нетарифного регулювання. Ця функція спрямована на підтримку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, розвиток національної промисловості, підтримку міжнародних торговельних та економічних відносин, а також взаємовідносин у гуманітарній сфері і т.д.

3. Захисна функція, яка передбачає застосування заходів нетарифного регулювання з метою захисту економічних та інших національних інтересів держави. Ця функція може включати в себе систему ліцензування, квотування та інші нетарифні обмеження при розміщенні товарів у митні режими.

4. Контрольна функція, спрямована на забезпечення дотримання норм чинного законодавства України в митній сфері. Ця функція реалізується за допомогою специфічних методів і форм контролю, які є характерними для сфери державного управління.

5. Регулятивна функція, яка стосується регламентації порядку дій при розміщенні товарів у митний режим, пов'язаних з напрямком переміщення товару через митний кордон, визначенням статусу товару та проведенням операцій з ним і подібні аспекти [22].

Беручи до уваги державний інтерес у митній сфері як основний критерій, ми пропонуємо таку класифікацію видів митних режимів в митному праві України:

1. Перша група основних митних режимів:

- Імпорт (випуск для вільного обігу) та експорт: ці митні режими спрямовані на забезпечення фінансових інтересів держави від

зовнішньоекономічної діяльності і захист її економічних та інших національних інтересів.

2. Друга група преференційних митних режимів:

- Транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасові ввезення товарів на митну територію та вивезення за її межі, переробка на митній території та за її межами: ці митні режими спрямовані на стимулювання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, підтримку національної промисловості, сприяння міжнародним торговельним та економічним відносинам та співробітництву у гуманітарній сфері.

3. Група особливих митних режимів:

- Митні режими реімпорту, реекспорту, безмитної торгівлі, знищення або руйнування та відмови на користь держави: ці режими не передбачені митним законодавством Європейського Союзу і в основному є або допоміжними, з особливим процедурним характером, або визначають певні характеристики товарів.

1.3. Класифікація митних режимів в митному праві України

Митні режими імпорту та експорту є основними митними режимами, оскільки вони включають в себе повний спектр функцій, які визначаються в цих режимах. Вони також розглядають два можливих напрямки переміщення товарів через митний кордон та завершуються після виконання необхідних митних формальностей та сплати митних платежів.

Для введення товарів в ці митні режими потрібні основні документи, які надаються органу доходів і зборів, що відповідає за випуск товарів. Ці документи включають:

- Картку акредитації у митниці.
- Довідку про декларування валютних цінностей.
- Зовнішньоекономічний договір.
- Інвойс (супроводжує вантаж з-за кордону).
- Сертифікат про походження.

- Рахунок про транспортні витрати та договір з перевізником чи експедитором.

- TIR Carnet (за наявності).

- CMR або морська/авіа/залізнична накладна (супроводжує вантаж з-за кордону).

Додатково, для введення товарів в митний режим імпорту вимагається подання документів, таких як експортна декларація країни-відправника (якщо є) та сертифікати якості, технічна документація тощо, якщо це необхідно.

У випадку імпорту товарів також потрібно сплатити митні платежі, такі як ввізне мито (включаючи сезонне та антидемпінгове мито), акцизний збір і податок на додану вартість. З іншого боку, при митному режимі експорту товари оподатковуються лише вивізним митом та податком на додану вартість за нульовою ставкою.

Митні тарифи є важливим інструментом регулювання зовнішньоекономічної діяльності, який дозволяє державі впливати на розвиток виробництва та конкурентоспроможність вітчизняних товарів на внутрішньому та зовнішньому ринках. Також, мито є одним із джерел надходження коштів до бюджету [21].

Застосування заходів нетарифного регулювання є складним явищем і має різні аспекти. Згідно з Митним кодексом України, ці заходи спрямовані на кілька цілей, таких як захист внутрішнього ринку, збереження громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, охорона здоров'я та життя людей і тварин, а також охорона навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, які ввозяться в Україну, і збереження національної культурної та історичної спадщини (згідно зі статтею 4 Митного кодексу України) [26].

Необхідно відзначити, що в українському законодавстві основна увага приділяється "захисту внутрішнього ринку". Саме це підходження спричиняє різні точки зору на використання таких заходів. Як зауважує М. М. Каленський, заходи нетарифного регулювання спрямовані на запобігання або пом'якшення

можливого збільшення імпорту іноземних товарів, яке може завдати шкоду національній економіці. Також вони можуть бути спрямовані на припинення недобросовісної конкуренції союзників іноземних експортерів. З інших слів, такі заходи часто включаються до методів протекціоністського регулювання [19].

Однак, крім протекціонізму, заходи нетарифного регулювання можуть також вживатися в відповідь на дискримінаційні або ворожі дії інших країн, митних союзів або економічних об'єднань. До таких заходів може відноситися ембарго (повне або часткове), яке може бути введене як захистна реакція на негативні дії інших держав.

Важливо враховувати, що застосування заходів нетарифного регулювання є складним питанням, і воно викликає різні погляди і дискусії.

Заходи нетарифного регулювання в зовнішньоекономічній діяльності підлягають врегулюванню відповідними нормативно-правовими актами. Наприклад, список товарів, які підлягають обов'язковому ліцензуванню для імпорту та експорту, визначається відповідними нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України. Серед таких товарів можуть бути небезпечні відходи, алкогольні напої, тютюнові вироби і інші. Наприклад, на 2016 рік віднесено деякі хімічні речовини, включаючи озоноруйнівні речовини, а також окремі категорії продуктів харчування і сільськогосподарської продукції, що імпортуються з Республіки Македонія та інші.

Також імпорт, а також інші митні режими, які передбачають ввезення на територію України, транзит або вивезення за її межі наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, вимагають дозволу, який видається Державною службою України з контролю за наркотиками відповідно до встановлених правил, які містяться у постанові Кабінету Міністрів України від 3 лютого 1997 року № 146 "Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів", а також інших нормативно-правових актах.

Заходи нетарифного регулювання можуть мати як тимчасовий, так і постійний характер. Наприклад, до постійних обмежень в обов'язковому порядку входить експорт золота та срібла, предметів, що мають національне, історичне, археологічне або культурне значення для українського народу, природних ресурсів, які вичерпуються, товарів, які порушують права інтелектуальної власності і т. д., і ці товари заборонені в цілому згідно зі статтею 17 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" [41].

Узагальнюючи, правове регулювання основних митних режимів, до яких входять митні режими імпорту та експорту, спрямоване на наступне:

- Забезпечення фінансових інтересів держави від зовнішньоекономічної діяльності.
- Захист економічних та інших національних інтересів.
- Визначення та забезпечення необхідних умов для митного оформлення при переміщенні товарів через митний кордон з метою їх випуску для вільного обігу на митній території України або за її межами.

Як правильно зауважила Н. В. Осадча, важливо враховувати стимули і обмеження при формуванні механізму реалізації кожного митного режиму. Особливо це стосується тих митних режимів, які впливають на торговельний баланс, такі як імпорт і експорт [35].

Аналіз зменшення обсягів імпорту та експорту, а також вивчення факторів, що впливають на товарообіг, належать головним чином до сфери досліджень фахівців у галузі економіки і вимагають окремого поглибленого аналізу. Проте, у межах нашого дослідження інституту митних режимів в митному праві України та їх правового регулювання, важливо відзначити, що одним із факторів, що впливає на обсяги надходжень до державного бюджету, є порушення або невиконання умов митних режимів. Зокрема, це стосується митного режиму імпорту (випуску для вільного обігу).

Порушення умов митних режимів можна умовно поділити на дві основні групи:

1) Включає в себе випадки ввезення товарів з метою їх подальшого випуску для вільного обігу на митній території України, проте товари фактично поміщаються під інші митні режими, які передбачають умовне звільнення від сплати митних платежів, такі як транзит, тимчасове ввезення і т.д.

2) Включає в себе ситуації, коли вартість, кількість або якісні характеристики товарів, які включаються до митного режиму імпорту, намагаються знизити з метою ухилення від сплати митних платежів у повному обсязі.

Ухилення від сплати митних платежів не обмежується лише митним режимом транзиту. Замісна викривлення фактичного митного режиму (при введенні товару на митну територію України) може відбуватися при використанні будь-якого митного режиму, який передбачає часткове або повне звільнення від сплати митних платежів. Це включає в себе режими переробки, митного складу, знищення та інші [2]. З огляду на те, що оподаткований імпорт становить лише третину від статистичного обсягу імпорту (наприклад, згідно з інформацією Чопської митниці, частка оподаткованого імпорту складає в середньому близько 38% статистичного імпорту [16]), ми можемо лише уявити масштаби недоотриманих до державного бюджету митних платежів при фактичному ввозі товарів на митну територію України.

Поза контрабандним ввезенням товарів на територію України шляхом їх уміщення в преференційні митні режими, сам митний режим імпорту також володіє значними корупційними ризиками. Відомо, що заниження вартості, кількості або якісних характеристик товарів з метою ухилення від сплати митних платежів у повному обсязі можливе лише за участю посадовців самого митного органу, а іноді й інших органів державної влади.

Наприклад, в одному з сценаріїв іноземна компанія на замовлення української фірми імпортує товари в Україну. За документами ці товари ввозяться як авторучки чи фоторамки. Однак фактично у вантажівках перевозиться техніка, алкоголь чи одяг на мільйони доларів. Митники України помічають, що фактично вантаж не відповідає декларованим товарам і має

велику вартість. Товар конфіскують. Потім до справи долучаються податківці, які оголошують кримінальний переслідування за невивіз податків одержувачем товару. Тоді одержувач товару втручається і стверджує, що постачальник помилився та доставив не той товар. Оскільки немає об'єктивних доказів злочину, кримінальне переслідування припиняється судом. В результаті цього товар повертається власнику, який здійснює його продаж на території України без митного оформлення. Внаслідок цього не сплачуються митні платежі до бюджету.

Висновок до розділу 1

При аналізі митних режимів, впроваджених українським законодавством, і виходячи з критерію національних інтересів у сфері митної діяльності, можна виділити такі групи:

1. Перша група основних митних режимів включає імпорт (випуск для вільного обігу) та експорт. Ці режими спрямовані на забезпечення фінансових інтересів держави від зовнішньоекономічної діяльності та захисту її економічних та інших національних інтересів.

2. Друга група включає преференційні митні режими, такі як транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасові ввезення товарів на митну територію та їх вивезення за її межі, переробка на митній території та за її межами. Метою цих режимів є стимулювання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності держави, розвиток національної промисловості, сприяння міжнародним торговельним, економічним відносинам та співпраці у гуманітарній сфері.

3. Третя група включає особливі митні режими, які не передбачені законодавством Європейського Союзу і є або допоміжними та процедурними, або визначають певні характерні ознаки товарів. До цих режимів належать реімпорт, реекспорт, безмитна торгівля, знищення або руйнування товарів, а також відмова на користь держави.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

2.1. Юридична основа регулювання основних митних режимів

Юридична основа регулювання основних митних режимів в Україні базується на низці законодавчих актів і нормативно-правових документів. Основними юридичними документами, які визначають порядок функціонування та регулювання митних режимів, є наступні:

Юридична основа регулювання основних митних режимів:
Митний кодекс України [25];
Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність"[41];
Постанови Кабінету Міністрів України;
Рішення Державної митної служби України (ДМСУ);
Міжнародні договори.

Рис.2.1. Регулювання основних митних режимів

1. Митний кодекс України: Головний закон, який визначає загальні принципи та положення щодо митної діяльності в Україні. Митний кодекс містить основні положення щодо митних режимів та процедур митного оформлення [25].

2. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність": Цей закон визначає загальні принципи та правила здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні, включаючи правила щодо митного регулювання [41].

3. Постанови Кабінету Міністрів України: Кабінет Міністрів видає постанови, які визначають конкретні умови і порядок застосування окремих митних режимів та встановлюють перелік товарів, які підпадають під ці режими.

4. Рішення Державної митної служби України (ДМСУ): ДМСУ приймає рішення та розпорядження, які стосуються конкретних митних операцій та режимів.

5. Міжнародні договори: Україна є учасником численних міжнародних договорів і угод, які регулюють митні відносини з іншими країнами. До таких договорів можуть включати угоди про спрощення митного оформлення, договори про вільну торгівлю та інші.

Ці документи створюють юридичну основу для визначення правил та процедур, що стосуються основних митних режимів в Україні. Вони встановлюють права та обов'язки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, митних органів та інших зацікавлених сторін у використанні цих режимів і впорядковують митні процедури та контроль.

Важливо зазначити, що ця юридична основа може підлягати змінам та доповненням відповідно до потреб економіки та змін у міжнародних відносинах.

Правове регулювання митних режимів імпорту та експорту в Україні характеризується наступними основними аспектами:

1. Прогалини і суперечності: У законодавстві існують прогалини та суперечності, які впливають на здійснення заходів нетарифного регулювання та інших митних процедур.

2. Недосконалість правового механізму: Система правового регулювання митних режимів не завжди є ідеальною і може потребувати вдосконалення для більшої ефективності та прозорості.

3. Бюрократична завантаженість: Використання пільг та митних режимів може супроводжуватися складними бюрократичними процедурами, що може призводити до затримок і перешкод для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

4. Високий рівень ризиків і корупції: Поміщення товарів у митний режим імпорту може призводити до ризиків, включаючи корупційні практики та недобросовісні дії з боку деяких митних органів чи посадовців.

5. Недостатня поінформованість митних органів: Митні органи можуть не завжди мати достатню інформацію про вартість та асортимент імпортованих товарів, що може призводити до недоліків у визначенні ставок ввізного мита.

6. Недосконалість механізму оскарження рішень: Процедура оскарження рішень митних органів щодо визначення імпортованих товарів та повернення надмірно сплачених митних платежів може бути недосконалою та потребувати поліпшень.

Ці питання щодо правового регулювання митних режимів імпорту та експорту вже давно знаходяться під увагою вчених та фахівців у галузі митного права. Вони проводять глибокі дослідження та аналізи з метою вдосконалення системи регулювання та покращення умов для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Аналізуючи правове регулювання митних режимів, таких як транзит, режими митного складу, вільної митної зони, тимчасового ввезення товарів на митну територію та вивезення за її межі, переробки на митній території та за її межами, наша пропозиція полягає у поєднанні "пільг" і "преференцій" в одну єдину категорію. Це раціональний підхід, оскільки названі митні режими передбачають одночасне звільнення від обкладання митом та спрощення процедур митного контролю та оформлення. Крім того, термін "тарифні пільги (тарифні преференції)", як використовується в Митному кодексі України, фактично об'єднує обидва ці поняття - "пільги" та "преференції". На додаток, у загальному розумінні слова "преференції" міститься і поняття переваги (як це видно з тлумачення слова "привілей"), і пільги. Слово "преференція" походить від латинського *Praeferentia* [39].

Враховуючи стратегію євроінтеграції, митні режими, такі як реімпорт, реекспорт, безмитна торгівля, знищення або руйнування та відмова на користь держави, на перший погляд, віднесені до особливої категорії правових інститутів митних режимів в митному праві України. Це обрано з метою вдосконалення правового регулювання в цій галузі та відповідності до загальноприйнятих норм митного законодавства Європейського Союзу.

Отже, "реекспорт" визначається як похідний режим від "експорту товарів". Відповідно до норм Митного кодексу України, режим "реекспорту" дозволяє вивозити товари, які раніше були ввезені на митну територію України або вільну митну зону, без сплати вивізного мита, податку на додану вартість та акцизного збору, а також без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Для товарів, які раніше були в митному режимі імпорту та повертаються через невиконання умов договору, суми ввізного мита, які були сплачені при їх імпорті, повертаються особам, які їх сплачували, або їх правонаступникам. Податок на додану вартість стягується за нульовою ставкою. У цей режим може бути включений будь-який товар, який раніше перебував у режимах тимчасового ввезення, переробки на митній території України або імпорту. Також цей режим може застосовуватися до товарів, які після ввезення на митну територію України набули статус іноземних, але не були включені в митний режим (наприклад, через обмеження або заборони на їх імпорт). Товари, які перебувають у режимі реекспорту, зберігають свій статус іноземних товарів, а ті, які набули статусу українських через імпорт і після цього реекспортуються, втрачають свій статус з моменту фактичного вивезення за межі митної території України.

О. П. Гребельник вказує на те, що митний режим реекспорту фактично включає в себе дві окремі операції - імпорт товарів при їх ввезі на митну територію України та експорт товарів при їх вивозі з митної території України. Кожна з цих операцій підлягає окремому митному оформленню, незважаючи на те, що обидві операції пов'язані з переміщенням того ж товару через митну територію України [7, 8].

Митні режими реімпорту та реекспорту передбачають низку умов, які загалом аналогічні загальним умовам режимів преференційної групи, в яких товари спочатку були розміщені. Зокрема:

- 1) Товари повинні залишатися у тому самому стані, в якому вони були вивезені за межі України, за винятком природних змін їх якісних та/або

кількісних характеристик, змін, що сталися внаслідок збереження або ремонту, а також змін, що виникли внаслідок аварій або дії непереборної сили.

2) Має бути можливість ідентифікації цих товарів фіскальними органами.

3) У разі раніше заявлених режимів товари повинні бути повернуті до закінчення строку дії цих режимів, а у випадку експорту або імпорту - у строк, який не перевищує шести місяців з дати їх вивезення за межі митної території України.

Крім того, обидва ці митні режими мають спільні правові норми, які передбачають можливість декларування товарів в будь-якому органі доходів і зборів, а також дозволяють вивозити товар за межі митної території України або ввозити його на неї, навіть однією чи кількома партіями. Крім того, вони передбачають використання книжки (карнету) А.Т.А., що дозволяє уникнути заповнення інших митних документів, а також звільнення від надання фінансових гарантій та інших подібних обов'язків.

Однак є відмінності в застосуванні цих митних режимів. Для поміщення товарів у режим реекспорту, в певних випадках, необхідно отримати дозвіл від органу доходів і зборів на здійснення зовнішньоекономічної операції з реекспорту цих товарів. Наприклад, Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність" заборонено реекспорт товарів, імпортованих за рахунок Державного валютного фонду України та валютних фондів місцевих Рад народних депутатів України.

Зауважимо, що режим реекспорту є деякою відображенням режиму реімпорту, але у них є принципові різниці в правовому регулюванні. Регламентація режиму реекспорту базується на наявності реекспортованих товарів на митній території України, що дозволяє митним органам здійснювати митний контроль та вживати додаткові заходи для забезпечення виконання умов цього режиму. У разі режиму реімпорту більший акцент робиться на процедурних питаннях та документальних формах контролю.

Товари, що включені у цей митний режим, можуть бути продані в спеціалізованих торгівельних закладах, таких як магазини безмитної торгівлі.

Ці магазини знаходяться у пунктах пропуску через державний кордон України і також можуть бути розташовані на повітряних або водних транспортних засобах, які виконують міжнародні рейси.

В магазинах безмитної торгівлі можуть бути реалізовані різні види товарів, включаючи продовольчі і непродовольчі товари. Однак деякі товари не можуть бути включені в цей митний режим, такі як заборонені товари, товари, що ввозяться в Україну як гуманітарна допомога, живі тварини, мінеральне пальне, нафта та її продукти перегонки, включаючи дизельне пальне та бензин.

За дослідженнями вчених, покупців особливо приваблюють ціни на товари, які пропонуються у магазинах безмитної торгівлі, оскільки ціни на них не включають мито та податки. Ці фактори значно впливають на конкурентоспроможність товарів у порівнянні з вітчизняними аналогами, особливо для товарів, що підлягають оподаткуванню підакцизними податками.

Важливо відзначити, що продаж товарів у цих магазинах доступний лише громадянам, які виїжджають за межі митної території України, а також пасажиром міжнародних рейсів повітряних та водних транспортних засобів комерційного призначення.

Деякі експерти вважають, що головною економічною перевагою використання цього митного режиму є можливість отримання прибутку, в основному завдяки імпортованим товарам і зовнішнім споживачам. Значне зниження вартості товарів завдяки відсутності митних витрат фактично сприяє збільшенню обороту в магазинах та створює сприятливі умови для розвитку інфраструктури аеропортів, портів і т.д.

Проте важливо враховувати, що товари, що потрапляють під цей митний режим, можуть бути куплені лише на обмежених територіях, таких як пункти пропуску через державний кордон або комерційні транспортні засоби міжнародного сполучення. Здобути доступ до цих товарів можуть лише пасажиром міжнародних рейсів або громадяни, які виїжджають за межі митної території України. Іншими словами, це обмежена аудиторія споживачів. Асортимент товарів, як правило, обмежується супутніми товарами, які можуть

бути корисними під час подорожі. Крім того, здебільшого ціни в магазинах безмитної торгівлі часто вищі, ніж у роздрібних магазинах на митній території.

О. П. Гребельник об'єднує митні режими відмови на користь держави та знищення або руйнування в одну групу режимів, які використовуються у випадках припинення зовнішньоекономічних операцій через неможливість або неефективність застосування інших митних режимів на території України. Іншими словами, ці режими мають обмежений вплив на задоволення фінансових інтересів держави в митній сфері, підтримку розвитку національної промисловості та сприяння зовнішньоекономічним відносинам [7, 8].

Митне та податкове законодавство України передбачає, що режим знищення або руйнування - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, які перебувають під митним контролем, піддаються знищенню або призводяться у такий стан, що унеможлиблює їх подальше використання. При цьому ці товари звільняються від оподаткування митними платежами, які обчислюються при їх імпорті, і не підлягають заходам нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Якщо залишки або відходи, які утворилися в результаті знищення або руйнування товарів, мають практичну цінність, то вони повинні бути переведені у відповідний митний режим як іноземні товари протягом 10 днів. В іншому випадку, якщо вони не мають такої цінності, вони підлягають видаленню як українські товари.

Узгоджуючись з Д. В. Приймаченком, можна стверджувати, що дозвільна діяльність, яку здійснюють митні органи, спрямована на надання суб'єктам господарювання спеціальних дозволів на здійснення певних видів діяльності, які потребують особливого порядку, і можуть потенційно створити загрозу суспільним відносинам у сфері митно-правового регулювання. Така діяльність є однією зі спеціалізованих видів діяльності, і вона спрямована на забезпечення відповідності здійснюваних дій певним правилам через надання спеціальних дозволів, де здійснення цих дій вимагає особливого підходу та може впливати на митні відносини та контроль за їх відповідністю встановленим нормам [39].

Шляхом аналізу правового регулювання спеціальних митних режимів можна визначити наступні характеристики:

1. До основних ознак цих режимів відносяться:

- Митний режим реімпорту:

а) Звільнення від оподаткування ввізним митом та податку на додану вартість.

б) Відсутність застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

в) Застосовується до товарів, які перебували у митних режимах тимчасового вивезення за межі митної території України, переробки за межами митної території України або експорту.

г) Вітчизняні товари, які перебували у цьому режимі, залишають свій статус, а іноземні набувають статусу вітчизняних товарів.

- Митний режим реекспорту:

а) Звільнення від оподаткування вивізним митом, податком на додану вартість та акцизним збором.

б) Відсутність застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

в) Застосовується до товарів, які перебували у митних режимах тимчасового ввезення на митну територію України, переробки на митній території України, імпорту, вільної митної зони та інших, які вивозяться за межі митної території України.

г) Іноземні товари залишають свій статус, а ті, що набули статусу вітчизняних під час імпорту та реекспорту, втрачають цей статус після фактичного вивезення їх за межі митної території України.

д) У деяких випадках може знадобитися дозвіл на проведення зовнішньоекономічних операцій з реекспорту цих товарів, як вимога законодавства.

- Загальні умови розміщення товарів у митні режими реімпорту та реекспорту:

а) Товари повинні залишатися в тому ж стані, в якому вони були вивезені за межі України, за винятком природних змін якісних або кількісних характеристик, змін, що сталися через операції збереження, ремонту, а також через аварії або непереборні сили.

б) Має бути можливість ідентифікації цих товарів фіскальними органами.

в) Товари повинні бути повернуті до завершення строку дії режимів або у строк, не більший за шість місяців з дати їх вивезення за межі митної території України.

г) Можливість декларування товарів у будь-якому органі доходів і зборів, вивезення за межі України або ввезення на митну територію, а також використання книжки (карнету) А.Т.А., що спрощує процедури митного контролю та звільняє від необхідності заповнення інших митних документів.

д) Експортером/імпортером товару може бути або сам товар, або його правонаступник.

Митний режим безмитної торгівлі можна описати наступним чином:

а) Він передбачає умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами, які обчислюються при імпорті та експорті таких товарів.

б) В рамках цього режиму не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, включаючи державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та радіологічний контроль.

в) Товари, незалежно від їхнього походження, мають статус іноземних товарів.

г) Ці товари не призначені для вільного обігу на митній території України.

д) Продаж таких товарів здійснюється виключно громадянам, які виїжджають за межі митної території України, а також пасажиром міжнародних рейсів повітряних та водних комерційних транспортних засобів.

Митний режим знищення або руйнування характеризується наступними особливостями:

а) Він передбачає умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами, які обчислюються при імпорті цих товарів.

б) В рамках цього режиму не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

в) В цей режим можуть бути поміщені лише іноземні товари.

г) Цей режим застосовується лише у випадках, коли неможливо помістити товари в інший митний режим.

д) Для запобігання можливій шкоді охоронюваним суспільним відносинам у сфері митно-правового регулювання, цей режим застосовується лише за наявності дозволу від відповідних органів державної влади.

е) Розмежування суб'єктів юридичної відповідальності за невиконання умов цього митного режиму.

Митний режим відмови на користь держави можна описати так:

а) Він передбачає звільнення від митних платежів.

б) В рамках цього режиму не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

в) В цей режим можуть бути поміщені лише іноземні товари.

г) Для запобігання можливій шкоді охоронюваним суспільним відносинам у сфері митно-правового регулювання, цей режим застосовується лише за наявності дозволу відповідних органів державної влади.

2.2. Законодавче регулювання преференційних митних режимів

Законодавче регулювання спеціальних митних режимів в Україні визначено Митним кодексом України та іншими законами та нормативними актами. Основними законодавчими документами, що стосуються спеціальних митних режимів, є такі:

1. Митний кодекс України: Цей закон визначає загальні принципи та порядок регулювання митної діяльності в Україні. Він містить положення про

спеціальні митні режими, умови їх застосування, права та обов'язки учасників зовнішньоекономічної діяльності в рамках таких режимів [25].

2. Закон України «Про митну справу»: Цей закон визначає організаційні та функціональні аспекти митної системи України, а також надає важливі визначення і терміни, які стосуються митної справи [42].

3. Податковий кодекс України: Він містить норми, що регулюють оподаткування відповідно до спеціальних митних режимів та податкові пільги, які можуть надаватися учасникам зовнішньоекономічної діяльності [38].

4. Інші нормативні акти: Окрім основних законів, існують різні нормативні акти, розпорядження та постанови уряду, які деталізують і доповнюють положення Митного кодексу та інших законів в частині спеціальних митних режимів.

Крім того, Україна також зобов'язана виконувати міжнародні угоди та домовленості щодо митної справи, які можуть впливати на регулювання спеціальних митних режимів. Такі угоди можуть включати зниження митних ставок, спільні правила щодо митної процедури тощо.

Зазначені закони і нормативні акти встановлюють правила та процедури для застосування різних спеціальних митних режимів в Україні, визначають умови, обов'язки та відповідальність учасників зовнішньоекономічної діяльності, які користуються такими режимами.

Митний режим імпорту в Україні включає наступні особливості: сплата всіх митних платежів, які передбачені законами України для імпорту; застосування заходів нетарифного регулювання; товари допускаються до вільного обігу на митній території України; митний контроль завершується після виконання всіх необхідних митних процедур і сплати митних платежів; з моменту фактичного ввезення іноземні товари набувають статусу українських товарів.

Властивості митного режиму експорту включають: сплату всіх митних платежів, передбачених законами України для експорту товарів; застосування заходів нетарифного регулювання; товари допускаються до вільного обігу за

межами митної території України; митний контроль завершується після виконання всіх необхідних митних процедур і сплати митних платежів; з моменту фактичного вивезення українські товари набувають статусу іноземних товарів; може бути застосований до товарів, які вже були вивезені за межі митної території України та перебувають під митним контролем; передбачає отримання дозволу від відповідних компетентних органів виконавчої влади України, у випадках, передбачених законодавством, для проведення зовнішньоекономічних операцій щодо вивезення товарів у треті країни (реекспорт).

Митний режим транзиту, як частина системи митних режимів, має наступні характеристики: умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами; сплата єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон України, відповідно до ставок, встановлених законодавством України; товар зберігає свій первинний статус походження.

Характерні особливості режиму митного складу можна визначити таким чином:

1. Умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.
2. Іноземні товари зберігають свій статус, тоді як українські товари стають іноземними.

Щодо митного режиму вільної митної зони, характерні риси такі:

1. Умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами для іноземних товарів.
2. Українські товари підлягають оподаткуванню податком на додану вартість за нульовою ставкою.
3. Незалежно від походження всі товари мають статус іноземних товарів.

Особливості митного режиму тимчасового ввезення товарів на митну територію включають:

1. Умовне повне або часткове звільнення від оподаткування митними платежами.
2. Обов'язок реекспорту товарів.

3. Збереження статусу іноземних товарів.

Щодо митного режиму тимчасового вивезення товарів за межі митної території України, його основні риси такі:

1. Умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.
2. Підлягають реімпорту.
3. Товари зберігають статус українських товарів.

Щодо митного режиму переробки на митній території України, відзначимо наступні особливості:

1. Умовне повне звільнення від оподаткування митними платежами.
2. Товари підлягають реекспорту.
3. Іноземні товари та українські товари, що використовувалися в процесі переробки з моменту вивезення за межі митної території України, мають статус іноземних товарів.

Митний режим переробки за межами митної території України характеризується такими особливостями:

1. Звільнення від оподаткування податком на додану вартість та застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності при умові повернення цих товарів або продуктів їхньої переробки на митну територію України у митному режимі імпорту.
2. Оподаткування вивізним митом відповідно до законодавства.
3. Умовне повне звільнення від оподаткування ввізним митом за визначених умов.
4. До продуктів переробки застосовується часткове звільнення від оподаткування ввізним митом та податку на додану вартість.
5. Українські товари, які були вивезені за межі митної території України, та продукти переробки мають статус іноземних товарів.

Щодо загальних умов і характеристик різних митних режимів, таких як транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасовий ввіз або вивіз товарів, переробка на митній території або за її межами, основні ознаки такі:

1. Не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (за винятком українських товарів, які попадають під митний режим вільної митної зони).

2. Митні режими завершуються або перехід до іншого режиму або реекспорт/реімпорт товарів. Зокрема, митний режим транзиту завершується вивезенням товарів і транспортних засобів комерційного призначення за межі митної території України. Режими також можуть завершуватися при закінченні строків перебування в певному митному режимі, конфіскації товарів або повної втрати товарів внаслідок аварії або дії непереборної сили, за умови підтвердження цих обставин.

3. Додаткові пільги, передбачені законодавством, можуть застосовуватися у випадках, коли товари зберігаються у незмінному стані (за винятком природних змін якості або кількості під час транспортування та зберігання) та можуть піддаватися операціям технічного обслуговування та ремонту, якщо ця необхідність виникла під час перебування під митним режимом. Преференції також передбачають використання товарів лише для тих цілей, які передбачені певним митним режимом, а також ідентифікацію цих товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які попадають під митний режим (за винятком тари, піддонів та інших подібних товарів без індивідуальних ідентифікаційних ознак).

4. Для забезпечення виконання зобов'язань з оплати митних платежів може бути необхідно надавати фінансові гарантії.

5. Дотримання встановлених строків перебування під преференційним митним режимом є обов'язковим відповідно до митного законодавства України.

Митний режим реімпорту відзначається наступними особливостями:

1. Звільнення від оподаткування ввізним митом та податком на додану вартість.

2. Відсутність застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

3. Застосовується до товарів, які раніше перебували у митних режимах тимчасового вивезення за межі митної території України, переробки за межами митної території України або експорту.

4. Вітчизняні товари, що включені у цей режим, зберігають статус українських товарів, в той час як іноземні товари набувають такий статус.

Особливості митного режиму реекспорту включають:

1. Звільнення від оподаткування вивізним митом, податком на додану вартість і акцизним збором.

2. Відсутність застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

3. Застосовується до товарів, які раніше перебували у митних режимах тимчасового ввезення на митну територію України, переробки на митній території України, імпорту, вільної митної зони, безмитної торгівлі та були вивезені за межі митної території України, митного складу, і не були включені в жодний інший митний режим або помилково ввезені.

4. Іноземні товари підтримують свій статус іноземних товарів, тоді як товари, які набули статусу українських через імпорт та після цього експортуються, втрачають цей статус з моменту їх фактичного вивезення за межі митної території України.

5. В окремих випадках, передбачених законодавством, для здійснення зовнішньоекономічних операцій з реекспорту цих товарів може знадобитися отримання дозволу.

2.3. Правове регулювання спеціальних митних режимів

Спеціальні митні режими підпадають під правове регулювання в Україні. Це правове регулювання включає в себе законодавчі акти, підзаконні нормативні акти та рішення компетентних органів. Основні аспекти правового регулювання спеціальних митних режимів включають такі елементи:

1. Законодавчі акти: Основний набір нормативних актів, які регулюють спеціальні митні режими, включає в себе закони та постанови Верховної Ради України, що стосуються митної справи та зовнішньоекономічних відносин.

2. Постанови уряду: Кабінет Міністрів України видає постанови, які регулюють конкретні аспекти спеціальних митних режимів та встановлюють порядок їх застосування.

3. Підзаконні нормативні акти: До них входять митні правила, які визначають деталі застосування митного законодавства, а також нормативні акти митниць та інших відомств, які регулюють специфічні аспекти митного контролю та операцій.

4. Рішення компетентних органів: До них входять рішення Міністерства фінансів України, Митної служби України та інших відомств, які можуть надавати дозволи та рекомендації щодо конкретних справ.

5. Міжнародні угоди: У випадку, коли спеціальні митні режими мають міжнародний характер, правове регулювання таких режимів може базуватися на міжнародних договорах та угодах, до яких Україна є стороною.

Ця система нормативно-правового регулювання дозволяє забезпечити встановлення, застосування та контроль спеціальних митних режимів відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України. Кожен спеціальний митний режим може мати власні правила та вимоги, які деталізуються у відповідних нормативних актах та рішеннях компетентних органів.

Митні режими реімпорту та реекспорту передбачають кілька умов, які загалом подібні до загальних умов тих режимів преференційної групи, в яких вони були раніше застосовані. На ці умови можна подивитися так:

1. Товари повинні зберігатися у тому ж стані, в якому вони були вивезені за межі України. Однак важливо враховувати, що природні зміни якісних або кількісних характеристик товарів, зміни, що стались внаслідок дій з їх збереження або ремонту, а також зміни, викликані аварією або обставинами непереборної сили, можуть бути прийнятними.

2. Товари повинні бути ідентифіковані фіскальними органами, що стосується визначення їхньої легальності та походження.

3. У випадку, якщо товари раніше були поміщені в режими, вони повинні бути повернуті до завершення строку дії цих режимів. Щодо експорту або імпорту, товари повинні бути вивезені або ввезені протягом шести місяців з дати їхнього вивезення за межі митної території України.

Деякі інші загальні правила також застосовуються до цих митних режимів, такі як можливість декларування товарів у будь-якому органі доходів і зборів, можливість вивезення або ввезення товарів частинами, використання книжки (карнету) А.Т.А. тощо. Крім того, реімпорт товарів, які були раніше в митному режимі експорту, може бути здійснений самим експортером або імпортером, або ж їхнім правонаступником.

Згідно з висловлюванням О. П. Гребельника, можна відзначити, що режим реекспорту є відображенням режиму реімпорту, але у правовому сенсі вони мають важливі відмінності. Регулювання режиму реекспорту базується на наявності товарів, які підлягають реекспорту, на митній території України. Це надає митним органам можливість здійснювати митний контроль та вживати додаткові заходи для забезпечення дотримання умов цього режиму. З іншого боку, у правовому регулюванні реімпорту акцент робиться на процедурних аспектах, зокрема, на документаційних формах контролю [7, 8].

Безмитна торгівля - це митний режим, за якого товари, призначені не для вільного обігу на митній території України, знаходяться і реалізуються з метою вивезення за межі митної території України під митним контролем в пунктах пропуску через державний кордон України, призначених для міжнародних перевезень, а також на повітряних, водних або залізничних комерційних транспортних засобах, які виконують міжнародні маршрути. Товари, які включаються в цей режим, мають умовне повне звільнення від митних платежів, що встановлені для імпорту та експорту таких товарів. На них не застосовуються жодні заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, включаючи санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний,

фітосанітарний, екологічний та радіологічний контроль. Товари, які перебувають у цьому митному режимі, без врахування їхнього походження, отримують статус іноземних товарів.

Реалізація товарів, що були поміщені у цей митний режим, відбувається через спеціалізовані торгівельні заклади, відомі як магазини безмитної торгівлі, які розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України, а також на повітряних або водних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси.

У ці магазини можуть бути включені різні види товарів, включаючи продовольчі та непродовольчі, за винятком заборонених товарів, гуманітарної допомоги, живих тварин, мінерального палива, нафти та продуктів її перегонки, включаючи дизельне пальне та бензин. За словами вчених, потенційні покупці в магазинах безмитної торгівлі перш за все приваблюються низькими цінами на товари, оскільки вони не включають у себе мито та податки. Останні значно підвищують вартість товарів порівняно з аналогічними вітчизняними товарами, особливо в разі підакцизних товарів, і суттєво впливають на конкурентоспроможність товарів, які продаються у цих магазинах. Проте, товари в цих магазинах доступні лише громадянам, які покидають митну територію України, а також пасажиром міжнародних рейсів повітряних та водних комерційних транспортних засобів.

Деякі вчені вважають, що головною економічною перевагою використання цього митного режиму є можливість отримати прибуток завдяки імпортованому товару та зовнішньому споживачу. Зменшення загальних витрат на товар завдяки відсутності митних платежів сприяє зростанню обігу товарів у магазинах і сприяє розвитку інфраструктури аеропортів, портів і т. д.

Проте важливо відзначити, що товари, що перебувають у цьому митному режимі, доступні для покупців лише на території пунктів пропуску через державний кордон або комерційних транспортних засобів міжнародного сполучення. Можливість придбати такі товари мають лише пасажиром міжнародних рейсів або громадяни, які покидають митну територію України,

що обмежує коло потенційних покупців. Асортимент, як правило, обмежується категорією товарів, які можуть бути корисні під час подорожі. Крім того, за практикою, ціни у магазинах безмитної торгівлі часто бувають вищими, ніж у мережі роздрібно́ї торгівлі на митній території.

Правове регулювання особливих митних режимів включає в себе ряд недоліків і конфліктів:

а) Митні режими, такі як реімпорт, реекспорт, знищення або руйнування та відмова на користь держави, є похідними від основних та преференційних митних режимів і суттєво дублюють їхні процедурні операції.

б) Правові норми, що регулюють умови розміщення товарів у митних режимах реімпорту та реекспорту, фактично визначають процедуру ввезення товарів на митну територію України або їх вивезення за її межі з вказівкою характерних ознак товарів, зокрема їх правового статусу. Ці норми частково повторюють норми, що регулюють відносини в сфері основних та преференційних митних режимів.

в) Митне законодавство України встановлює не логічне розмежування суспільних відносин, пов'язаних з безмитною торгівлею та відпуском товарів під митним контролем. Це призводить до ускладнення правового регулювання відносин, пов'язаних із безмитною торгівлею.

Отже, митні режими, такі як безмитна торгівля, знищення або руйнування та відмова на користь держави, не відповідають головній меті використання митних режимів, а саме, задоволенню фінансових інтересів держави в митній сфері та розвитку національної промисловості. Водночас, сутність митних режимів реімпорту та реекспорту полягає у визначенні процедур ввезення товарів на митну територію України або вивезення їх за її межі з окресленням відмінностей між національним та іноземним товаром. З урахуванням цих особливостей, митне законодавство Європейського Союзу не передбачає таких видів митних режимів. Їх правове регулювання здійснюється в рамках митних режимів для вільного обігу, експорту, транзиту, зберігання (тимчасового

зберігання, зберігання під митним контролем та вільних зонах), специфічного використання (тимчасового ввезення та кінцевого використання).

Вирішення цього питання щодо обговорення доцільності регламентації митних режимів реімпорту, реекспорту, безмитної торгівлі, знищення або руйнування та відмови на користь держави, як видів правового інституту митних режимів, матиме важливі наслідки. Це не лише призведе до зближення норм українського законодавства з європейськими правовими актами у цій галузі, але й позначиться на практичному спрощенні митних процедур.

Мінімізація ризиків, включаючи корупційні, що можуть виникнути під час застосування митних режимів, вимагає вдосконалення загального правового механізму у сфері регулювання митних режимів. Це включає в себе такі кроки, як проведення митного контролю, який базується на аналізі ризиків, використовуючи електронну обробку даних, для виявлення і оцінки ризиків та розробки необхідних протиправних заходів на основі національних критеріїв. Це також передбачає розробку таких критеріїв, використовуючи передовий досвід Європейського Союзу у сфері митної справи.

Повне відмова від традиційної "паперової" документації на користь електронної робить митні процедури більш ефективними та швидкими. Також важливо активно співпрацювати з митними органами інших країн, особливо тих, які мають спільний кордон з Україною.

Отже, можна зробити висновок, що правове регулювання основних митних режимів, таких як імпорт та експорт, спрямоване на досягнення ряду цілей, таких як фінансові інтереси держави у митній сфері, захист економічних та інших національних інтересів, та забезпечення умов для митного оформлення при переміщенні товарів через митний кордон. З іншого боку, правове регулювання митних режимів преференційного характеру (таких як транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасовий ввіз та інші) спрямоване на сприяння суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності держави, розвиток національної промисловості та підтримку міжнародних торгових та економічних відносин. Ураховуючи це, можна стверджувати, що митні режими

реімпорту та реекспорту мають відмінну сутність, оскільки вони стосуються процедур митного оформлення для переміщення товарів через митний кордон з акцентом на їх походження (національне або іноземне). Митні режими знищення або руйнування товарів, а також відмова на користь держави визначаються характером операцій, проведених з відповідними товарами. Враховуючи ці відмінності, можна прийти до висновку, що їх включення до правового інституту митних режимів в українському митному законодавстві може виявитися нецільовим. Удосконалення митного законодавства, враховуючи ці різниці, допоможе наблизити його до європейських норм та спростить митні процедури.

Висновок до розділу 2

Правове регулювання митних режимів імпорту та експорту в Україні характеризується наступними основними аспектами:

1. Прогалини і суперечності: У законодавстві існують прогалини та суперечності, які впливають на здійснення заходів нетарифного регулювання та інших митних процедур.

2. Недосконалість правового механізму: Система правового регулювання митних режимів не завжди є ідеальною і може потребувати вдосконалення для більшої ефективності та прозорості.

3. Бюрократична завантаженість: Використання пільг та митних режимів може супроводжуватися складними бюрократичними процедурами, що може призводити до затримок і перешкод для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

4. Високий рівень ризиків і корупції: Поміщення товарів у митний режим імпорту може призводити до ризиків, включаючи корупційні практики та недобросовісні дії з боку деяких митних органів чи посадовців.

5. Недостатня поінформованість митних органів: Митні органи можуть не завжди мати достатню інформацію про вартість та асортимент імпортованих товарів, що може призводити до недоліків у визначенні ставок ввізного мита.

РОЗДІЛ 3

ПОЛІПШЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНИХ РЕЖИМІВ У СИСТЕМІ МИТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

3.1. Міжнародне митне право та його вплив на митні режими

Міжнародне митне право - це галузь міжнародного права, яка регулює взаємні відносини між державами у сфері митних процедур і торгівлі через митний кордон. Головною метою міжнародного митного права є створення правил і норм, які спрощують та стандартизують митні процедури, сприяють розвитку міжнародної торгівлі та забезпечують ефективну роботу митниць.

Ця галузь права включає в себе угоди та конвенції, які держави укладають між собою для регулювання митних питань, такі як митні ставки, митні обов'язки, процедури митного оформлення, правила походження товарів, заходи безпеки, контрабанда та інші аспекти, пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон.

Міжнародне митне право важливо для забезпечення вільного обігу товарів між державами та для створення сприятливого середовища для міжнародної торгівлі. Воно також враховує питання інтелектуальної власності, охорони прав споживачів, захисту середовища та інших аспектів, які впливають на митні відносини між державами.

Міжнародне митне право базується на ряді міжнародних угод та конвенцій, як держави укладають між собою. Його основною метою є спрощення та стандартизація митних процедур, зменшення митних бар'єрів та підтримка міжнародної торгівлі.

Вплив на митні режими:

1. Створення міжнародних стандартів: Міжнародне митне право встановлює загальні принципи та стандарти, які стосуються застосування митних режимів. Це допомагає стандартизувати митні процедури та полегшує міжнародну торгівлю.

2. Зменшення митних бар'єрів: Міжнародні угоди можуть передбачати зниження митних ставок або встановлення пільг для певних товарів чи країн. Це стосується також режимів імпорту та експорту, і допомагає стимулювати міжнародну торгівлю.

3. Захист інтелектуальної власності: Міжнародне митне право включає положення, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон. Це важливо для запобігання піратству та порушенням авторських прав.

4. Регулювання митних контролів: Міжнародні угоди можуть визначати правила та процедури митного контролю, що мають застосовуватися на митних кордонах. Це включає в себе заходи безпеки та виявлення контрабанди.

5. Застосування правил про походження товарів: Деякі міжнародні угоди містять правила, що стосуються походження товарів. Це впливає на те, які товари можуть бути включені до певних митних режимів, зокрема, режимів преференційної торгівлі.

6. Вирішення спорів: Міжнародні угоди також можуть встановлювати процедури вирішення спорів між державами щодо застосування митних режимів та інших питань у сфері митної діяльності.

Міжнародне митне право відіграє важливу роль у регулюванні міжнародних митних відносин та торгівлі. Враховуючи міжнародні зобов'язання, держави можуть вдосконалювати своє національне митне законодавство та поліпшувати митні режими для забезпечення ефективного функціонування своїх зовнішньоекономічних відносин. Міжнародне митне право служить важливим інструментом для сприяння міжнародній торгівлі, забезпечення захисту прав інтелектуальної власності та створення сприятливого середовища для економічного співробітництва між державами.

Міжнародне митне право, як будь-яка галузь міжнародного права, стикається з рядом проблем та викликів. Деякі з основних проблем в цій галузі включають:

1. Гармонізація норм і стандартів: Різні країни мають власні митні правила і стандарти, що може призвести до розбіжностей у тлумаченні і застосуванні міжнародних митних угод. Гармонізація цих норм і стандартів є важливою для створення єдиної системи митного регулювання.

2. Тарифні бар'єри: Застосування високих митних ставок може бути перешкодою для міжнародної торгівлі та створювати нерівності в доступі до ринків. Розвиток міжнародних домовленостей про зниження митних бар'єрів є важливим завданням для просування вільної торгівлі.

3. Боротьба з контрабандою та підробкою: Міжнародне митне право повинно враховувати ризики, пов'язані з контрабандою та підробкою товарів, і розробляти заходи для їх запобігання та припинення.

4. Тарифне і торговельне суперечки: Міжнародні суперечки між країнами стосовно митних правил і ставок можуть призвести до торговельних конфліктів. Розробка процедур врегулювання суперечок і використання механізмів Всесвітньої організації торгівлі (СОТ) допомагає вирішувати такі ситуації.

5. Заходи безпеки: Заходи безпеки та контролю за переміщенням товарів через митний кордон стають все важливішими у зв'язку з загрозами тероризму і незаконного обігу товарів. Однак вони також можуть призвести до затримок у міжнародній торгівлі.

6. Електронна митниця: Впровадження сучасних технологій і електронних систем у митній сфері вимагає розробки відповідних нормативних актів і заходів безпеки для захисту даних та забезпечення ефективного функціонування.

7. Глобалізація: Зі зростанням глобалізації міжнародне митне право повинно адаптуватися до нових викликів і можливостей, що виникають у світі. Співробітництво між країнами та організаціями стає все важливішим для розв'язання спільних проблем.

Ці проблеми вимагають постійного вдосконалення і адаптації міжнародного митного права до змін у світовому економічному та політичному середовищі.

3.2. Напрямки поліпшення юридичного регулювання митних режимів в Україні

Митний контроль займає важливе місце у системі державного фінансового контролю, адже саме через систему контрольно-перевірних заходів у межах митного контролю держава має забезпечувати економічну й фінансову безпеку, захищати власні національні інтереси. Гострою проблемою є недосконалості митного законодавства і відсутність у ньому нормативно-правових актів, що зачіпають окремі аспекти проведення митного контролю після випуску товарів. Єдине розв'язання цієї проблеми бачиться в прийнятті нових нормативно-правових актів. Серед найважливіших складових проведення митної реформи є впровадження антикорупційних методів та розробка зручних для користувачів послуг.

Крім того, пріоритетними наступні напрямки реформування митної справи:

1. Автоматизація митних процедур і розвиток концепції «електронної митниці»;
2. Удосконалення митних формальностей та системи управління ризиками;
3. Забезпечення доступності інформації з митних питань;
4. Реформування порядку сплати митних платежів.

В рамках обраних орієнтирів розвитку митних органів в практиці митного адміністрування почало активно освоюватися виконання можливостей митних режимів, розвивалися його перспективні напрямки (електронне декларування). Способи вирішення ряду завдань адміністративної реформи в галузі митної справи акумулювала концепція «сервісної митниці»

У числі нових технологій митного адміністрування впроваджувалися:

- єдина міжвідомча автоматизована система збору, зберігання і обробки інформації;
- система попереднього інформування митних органів;
- митний контроль після випуску товарів і (або) транспортних засобів;
- робота митних органів за принципом «єдиного вікна»;
- митне оформлення та митний контроль товарів в місцях, наближених до кордонів.

Напрями удосконалення митного адміністрування сформували основу для забезпечення інтересів держави в митній сфері, протидії загрозам економічної безпеки і створення сприятливих умов для зовнішньої торгівлі на довгострокову перспективу.

Фактичне завершення її основних заходів створює основу для подальшого системного розвитку митної служби. У зв'язку з цим все більше офіційне визнання отримує система довготривалих цільових установок, що визначають сталий поетапний розвиток митних органів.

Стратегічна мета розвитку Митної служби України – розвиток до рівня, достатнього для надійного забезпечення економічного розвитку України в митній сфері, якісного митного регулювання в інтересах створення сприятливих умов для залучення інвестицій в українську економіку, повного надходження доходів у державний бюджет, захисту вітчизняних товаровиробників, об'єктів інтелектуальної власності, максимального сприяння зовнішній торгівлі, ефективної боротьби з правопорушеннями і злочинами. У сфері митного регулювання передбачається виконати комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення порядку і правил, при дотриманні яких юридичні та фізичні особи будуть реалізовувати право на переміщення товарів і транспортних засобів через кордон в умовах, що відповідають сучасним реаліям.

Розвиток інфраструктури прямо пов'язаний з реалізацією удосконалення митного адміністрування та митного оформлення і митного контролю товарів в місцях, наближених до державного кордону.

Отже, удосконалення та розвиток митного адміністрування націлені на створення інституційних основ і технологічних умов системного переходу митної служби на якісно новий рівень розвитку. Передбачаються створення та покращення митно-логістичної інфраструктури, оптимізація функцій митних органів, заходи з нарощування транзитного потенціалу України, в тому числі за допомогою спрощення митних процедур з оформлення транзитних вантажів, що і має стати предметом подальших досліджень у зазначеному напрямі.

Митні режими є важливою складовою митного права та митного контролю в Україні. Їх регулювання має велике значення для забезпечення ефективного функціонування митної системи та сприяння розвитку зовнішньоекономічних відносин країни. У зв'язку з цим, важливо розглянути напрямки поліпшення юридичного регулювання митних режимів в Україні.

1. Спрощення процедур отримання митних режимів

Перше напрямком поліпшення полягає у спрощенні процедур отримання митних режимів для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. На сьогоднішній день, багато заявників стикаються з великою кількістю адміністративних та бюрократичних перешкод, що ускладнюють процес отримання необхідних митних режимів. Спрощення процедур допоможе зменшити корупцію, підвищити прозорість та прискорити ввезення та вивезення товарів через митницю.

2. Розробка єдиного нормативного акту щодо митних режимів

Другим важливим напрямком є розробка та прийняття єдиного нормативного акту, який би об'єднав усі положення щодо митних режимів в один комплексний закон. Зараз в Україні існують різні нормативні акти, що регулюють різні аспекти митних режимів. Це призводить до плутанини та невизначеності при їх застосуванні. Єдиний закон допоміг би уникнути непорозумінь та сприяв більшій юридичній стабільності.

3. Забезпечення ефективного контролю за дотриманням митних режимів

Третім важливим аспектом є забезпечення ефективного контролю за дотриманням митних режимів. Важливо розвивати механізми митного

контролю, щоб уникнути незаконного вивезення товарів або недодержання вимог митних режимів. Системи митного контролю мають бути сучасними, ефективними та забезпечувати максимальну прозорість.

4. Навчання та підвищення кваліфікації співробітників митниці

Четвертим напрямком є підвищення кваліфікації співробітників митниці. Ефективне функціонування митних режимів залежить від професіоналізму та компетентності митних службовців. Тому важливо проводити постійне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, щоб вони були в курсі всіх змін у законодавстві та найкращих практиках.

Митні режими в Україні відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування зовнішньоекономічних відносин. Поліпшення юридичного регулювання цих режимів є важливим завданням для країни. Спрощення процедур отримання митних режимів, розробка єдиного нормативного акту, забезпечення ефективного контролю та навчання митних службовців - це лише деякі з напрямків, які можуть сприяти покращенню митного регулювання в Україні.

Вдосконалення митних режимів в Україні є важливим завданням для розвитку зовнішньоекономічних відносин та стимулювання економічного зростання країни. Нижче розглянуті основні напрямки поліпшення митних режимів в Україні:

1. Спрощення процедур отримання митних режимів:

- Зменшення адміністративних бар'єрів та бюрократичних обтяжень для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

- Впровадження електронних сервісів та онлайн-подання документів для заявників, що спростить процедури оформлення митних режимів.

2. Підвищення прозорості та доступності інформації:

- Створення централізованого інформаційного ресурсу, де суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть знайти всю необхідну інформацію щодо митних режимів.

- Публікація документації та інструкцій з митних питань у вільному доступі для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

3. Розвиток ризик-орієнтованого митного контролю:

- Впровадження сучасних технологій та аналітичних інструментів для виявлення та впровадження мінімізації ризиків.

- Збільшення співпраці з міжнародними організаціями для обміну інформацією щодо ризиків та шляхів їх управління.

4. Забезпечення розвитку спеціальних митних режимів:

- Створення нових митних режимів, спрямованих на привернення іноземних інвестицій та розвиток експорту українських товарів.

- Забезпечення привабливих умов для роботи в рамках спеціальних митних режимів, наприклад, митних складів тощо.

5. Підвищення кваліфікації митних службовців:

- Проведення навчання та підвищення кваліфікації працівників митниць у сфері застосування сучасних митних режимів та технологій.

- Залучення міжнародних експертів для навчання та обміну досвідом.

6. Постійне оновлення митного законодавства:

- Підтримка митного законодавства на відповідному рівні із змінами в міжнародних та національних вимогах.

- Проведення аудитів та оцінок існуючих митних режимів для їх адаптації до сучасних потреб.

Всі ці напрямки спрямовані на покращення митних режимів в Україні, забезпечення більшої прозорості, ефективності та привабливості для іноземних інвесторів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реалізація цих заходів сприятиме стабільному розвитку міжнародної торгівлі та забезпеченню конкурентоспроможності української економіки.

Висновок до розділу 3

Митні режими є важливою складовою митного права та митного контролю в Україні. Їх регулювання має велике значення для забезпечення ефективного функціонування митної системи та сприяння розвитку зовнішньоекономічних відносин країни. У зв'язку з цим, важливо розглянути напрямки поліпшення юридичного регулювання митних режимів в Україні.

Вдосконалення митних режимів в Україні є важливим завданням для розвитку зовнішньоекономічних відносин та стимулювання економічного зростання країни. Нижче розглянуті основні напрямки поліпшення митних режимів в Україні:

1. Спрощення процедур отримання митних режимів:

- Зменшення адміністративних бар'єрів та бюрократичних обтяжень для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
- Впровадження електронних сервісів та онлайн-подання документів для заявників, що спростить процедури оформлення митних режимів.

2. Підвищення прозорості та доступності інформації:

- Створення централізованого інформаційного ресурсу, де суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть знайти всю необхідну інформацію щодо митних режимів.
- Публікація документації та інструкцій з митних питань у вільному доступі для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

3. Розвиток ризик-орієнтованого митного контролю:

- Впровадження сучасних технологій та аналітичних інструментів для виявлення та впровадження мінімізації ризиків.
- Збільшення співпраці з міжнародними організаціями для обміну інформацією щодо ризиків та шляхів їх управління.

4. Забезпечення розвитку спеціальних митних режимів:

- Створення нових митних режимів, спрямованих на привернення іноземних інвестицій та розвиток експорту українських товарів.

- Забезпечення привабливих умов для роботи в рамках спеціальних митних режимів, наприклад, митних складів тощо.

5. Підвищення кваліфікації митних службовців:

- Проведення навчання та підвищення кваліфікації працівників митниць у сфері застосування сучасних митних режимів та технологій.

- Залучення міжнародних експертів для навчання та обміну досвідом.

6. Постійне оновлення митного законодавства:

- Підтримка митного законодавства на відповідному рівні із змінами в міжнародних та національних вимогах.

- Проведення аудитів та оцінок існуючих митних режимів для їх адаптації до сучасних потреб.

Всі ці напрямки спрямовані на покращення митних режимів в Україні, забезпечення більшої прозорості, ефективності та привабливості для іноземних інвесторів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реалізація цих заходів сприятиме стабільному розвитку міжнародної торгівлі та забезпеченню конкурентоспроможності української економіки.

ВИСНОВКИ

Здійснивши дослідження особливостей регулювання митних режимів в Україні, маємо змогу зазначити наступне:

1. Митний режим, як юридичний інститут, представляє собою складний міжгалузевий комплекс норм, які охоплюють правові аспекти адміністративного, фінансового, цивільного, господарського, міжнародного та інших галузей права. Вони регулюють групу взаємопов'язаних суспільних відносин, що виникають у процесі здійснення митних процедур під час переміщення товарів через митний кордон України. Ці норми визначають правовий статус товарів, умови оподаткування та подальше використання товарів після митного оформлення.

2. Митний режим, як об'єкт правового регулювання, включає набір митних процедур, які визначають правила переміщення товарів через митний кордон України та їх подальше використання для забезпечення інтересів держави в митній сфері.

3. Митний режим виконує кілька функцій, зокрема:

- Фіскальну функцію, спрямовану на стягнення митних платежів для забезпечення фінансових інтересів держави в зовнішньоекономічній діяльності.

- Стимулюючу функцію, яка полягає у застосуванні пільгових умов, таких як звільнення від митного оподаткування та заходи нетарифного регулювання, з метою підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності і розвитку національної економіки.

- Захисну функцію, яка передбачає застосування заходів нетарифного регулювання для захисту економічних та інших національних інтересів держави, таких як система ліцензування, квотування та інші нетарифні обмеження.

- Контрольну функцію, яка забезпечує дотримання норм чинного законодавства України в митній сфері за допомогою специфічних методів і форм контролю в рамках державного управління.

– Регулятивну функцію, яка регламентує порядок дій при розміщенні товару у митний режим, пов'язаний з напрямком переміщення товарів через митний кордон, визначенням статусу товару та проведенням операцій з ним.

4. Правове регулювання митних режимів імпорту та експорту в Україні характеризується наступними основними аспектами:

– Прогалини і суперечності: У законодавстві існують прогалини та суперечності, які впливають на здійснення заходів нетарифного регулювання та інших митних процедур.

– Недосконалість правового механізму: Система правового регулювання митних режимів не завжди є ідеальною і може потребувати вдосконалення для більшої ефективності та прозорості.

– Бюрократична завантаженість: Використання пільг та митних режимів може супроводжуватися складними бюрократичними процедурами, що може призводити до затримок і перешкод для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

– Високий рівень ризиків і корупції: Поміщення товарів у митний режим імпорту може призводити до ризиків, включаючи корупційні практики та недобросовісні дії з боку деяких митних органів чи посадовців.

– Недостатня поінформованість митних органів: Митні органи можуть не завжди мати достатню інформацію про вартість та асортимент імпортованих товарів, що може призводити до недоліків у визначенні ставок ввізного мита.

– Недосконалість механізму оскарження рішень: Процедура оскарження рішень митних органів щодо визначення імпортованих товарів та повернення надмірно сплачених митних платежів може бути недосконалою та потребувати поліпшень.

5. Основні аспекти правового регулювання спеціальних митних режимів включають такі елементи:

- Законодавчі акти.
- Постанови уряду.
- Підзаконні нормативні акти.

- Рішення компетентних органів.
- Міжнародні угоди.

6. Вдосконалення митних режимів в Україні є важливим завданням для розвитку зовнішньоекономічних відносин та стимулювання економічного зростання країни. Нижче розглянуті основні напрямки поліпшення митних режимів в Україні:

- Спрощення процедур отримання митних режимів.
- Підвищення прозорості та доступності інформації.
- Розвиток ризик-орієнтованого митного контролю.
- Забезпечення розвитку спеціальних митних режимів.
- Підвищення кваліфікації митних службовців.
- Постійне оновлення митного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Connecting to Compete 2016. Trade Logistics in the Global Economy. URL: https://wb-lpi-media.s3.amazonaws.com/LPI_Report_2016.pdf.
2. Doing Business 2017: Equal Opportunity for All. Washington, DC: World Bank Group. URL: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>.
3. Болибок Є.А. Правове регулювання митних режимів за митним кодексом України. *Проблеми законності*. 2012. Вип. 73
4. Буланій О. О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. №9
5. Ганзенко О.О. Правові засоби захисту прав і свобод людини в Україні: сучасний стан та напрями удосконалення. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. 2015. № 4. Ч. I. С. 8–13.
6. Ганзенко О.О. Теорія правових засобів у контексті інструментальної теорії права. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. 2016. № 3. С. 36–42.
7. Гузенко, О. П., Рекуненко, Т. О. (2022). Інституційність, правові та сутнісні аспекти митних режимів в Україні. *Правовий часопис Донбасу*, (1), 61-70.
8. Денисова А. Правові засоби: поняття та види. *Право України*. 2010. № 7. С. 190–195.
9. Денисова А.М. Механізм і засоби правового впливу (теоретико-правове дослідження) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01; Національна академія внутрішніх справ МВС України. Київ, 2012. 230 с.
10. Дехтяр І. Порівняльний аналіз правового регулювання митних режимів переробки в Україні та ЄС. *Підприємництво, господарство, право*. 2010. №12
11. Драганов, В., Ківалов, С., Козирін, О., Науменко, В., Пашко, П. (2023). Правове регулювання митного режиму переміщення товарів через кордон України. *Юридичний вісник*, 67.

12. Завгородня В.М. Категорія «адміністративно-правовий режим» у понятійному апараті адміністративного права. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2012. № 1 (6). С. 31–35.
13. Закон України „Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон” від 13 жовтня 1992 р. №2673-ХІІ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
14. Закон України „Про спеціальну економічну зону „Закарпаття” від 22 березня 2001 р. №2322-111 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2322-14>
15. Заморська Л.І. Нормативність права як засіб оптимізації правового режиму: теоретичний аналіз. *Право і суспільство*. 2011. № 4. С. 18–21.
16. Івашина О.Ф. Інституціоналізація економічного розвитку: монографія. Дніпропетровськ: Наука та освіта, 2019. 284 с
17. Карамбович І.М. Митна система та її роль в регулюванні зовнішньої торгівлі України : монографія. Дніпропетровськ : АМСУ, 2009. 281 с.
18. Коваленко Н. Поняття та ознаки адміністративно-правового режиму. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 1. С. 106–110.
19. Колодій, А., Матюхін, А., Погребняк, С., Шемшученко, Ю. (2019). Принципи адміністративно-правового забезпечення науково-технологічного розвитку в Україні. *Правові новели*, 42.
20. Коляда С.П. Економічна складова діяльності митних органів у системі забезпечення державних пріоритетів України: монографія. Дніпропетровськ : АМСУ, 2007. 238 с.
21. Лавренюк, Ю. Ф. (2020). Адміністративно-правові засади діяльності щодо забезпечення економічних інтересів у сучасній парадигмі адміністративного права. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 108.
22. Лемеха, Р. (2020). Історіографія та методологія дослідження митних режимів в Україні. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 45(5), 112-118.

23. Лемеха, Р. І. (2020). Правові засади митних режимів в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення. *Прикарпатський юридичний вісник*, (3 (32)), 43-48.

24. Лемеха, Р. І. (2020). Принципи правового регулювання митних режимів в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*, (4 (33)), 62-68.

25. Мартинюк В.П. Митна система та економічна безпека держави: теорія і методологія : монографія. Тернопіль : Астон, 2018. 256 с.

26. Мельник Т.М. Проблемні питання застосування різних митних режимів у зовнішньо економічній діяльності України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. №10

27. Митний Кодекс Митного союзу. URL: <http://base.garant.ru/12171455/50/#ixzz42aiQy8Nc>.

28. Митний кодекс України від 13.03.2012р. № 4495- IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

29. Митний кодекс України. *Офіційний вісник України* 2012. № 32. Ст. 1175

30. Міжнародне економічне право. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 270, с.

31. Мінка Т. П. Особливості класифікації адміністративно-правових режимів. *Форум права*. 2012. № 3. С. 453–458.

32. Мостовий А. С. Митні платежі в контексті реформування податкового права. Науково-дослідний інститут фінансового права. Збірник наукових праць. К.: Алерта, 2011. С. 208-210.

33. Мостовий А. С. Режим спеціальної митної зони в Україні: порівняльна характеристика з нормами Європейського Союзу. *Митна справа*. 2005. №4. С. 33-39.

34. Найденко, О., Гунько, К. (2022). Митні режими експорту та імпорту: регулюючий аспект та податкові наслідки. *Економіка та суспільство*, (46).

35. Нападистий О. Митний режим в Україні та його види. *Право України*. 2012. №7

36. Науменко В. Проблеми застосування митного режиму реімпорту. *Митний брокер*. 2015. №4
37. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. Одеса : АТ «ПЛАСКЕ», 2019. 628 с.
38. Податковий кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248.
39. Приймаченко Д. В. Окремі аспекти генезису поняття “митна політика”. Історія торгівлі, податків та мита №1 (1) Д. : Акад. митної служби України, 2010.
40. Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 24.12.2015 р. № 912-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 2. Ст. 53.
41. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 377.
42. Про митну справу в Україні : Закон України від 25.06.1991 № 1262-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 44. Ст. 575
43. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 р. про встановлення Митного кодексу Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/984_009-13#Text.
44. Сластьоненко, О., Корнійчук, С., Науменко, К. (2022). Можливості використання в Україні досвіду зарубіжних країн у сфері правового регулювання митних режимів. *Молодий вчений*, (4 (104)), 70-74.
45. Співак І.В. Митний режим як різновид адміністративного-правового режиму. *Часопис Київського університету права*. 2013. №3
46. Ступак Ю. Переробка за межами митної території України. *Справочник* 2013. № 2. С. 11-15
47. Ступак Ю. Тимчасове ввезення (вивезення) товарів. *Справочник*. 2015. № 10. С. 22-26 24.
48. Тютюнник О.О. Проблемні питання правового регулювання митних режимів в Україні. *Митна справа*. 2012. №5

49. Харченко Н.П. Правовий режим: окремі загальнотеоретичні аспекти. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2016. Вип. 2. Т. 1. С. 32–35.

50. Чуприна О. В. Класифікація митних режимів у юридичній науці та законодавстві. *Право та інновації*. 2015. № 2 (10). С. 133-139.

51. Шульга М.Г. Митні режими та їх особливості. *Проблеми законності*. 2014. Вип.70